

Plasticvervuiling in portefeuilles vanaf nu zichtbaar voor beleggers

Beleggingen dragen indirect bij aan plasticvervuiling, maar dat blijft vaak onzichtbaar. Een nieuwe methode maakt die bijdrage inzichtelijk en is sinds kort publiekelijk beschikbaar.

Door Marjolein Meulensteen en Emilia Leijnse

Plastic is overal en heeft vele voordelen: het beschermt voedsel en maakt producten licht en goedkoop. Tegelijk veroorzaakt het grote problemen wanneer het slechts kort wordt gebruikt en eindigt als afval. Een deel van dit afval wordt verwerkt. Een groot deel ook niet. Dat belandt in rivieren, natuur en oceaan. Daar blijft het lange tijd aanwezig. Het breekt af in kleine deeltjes die schade veroorzaken. Plasticvervuiling draagt direct bij aan biodiversiteitsverlies. Microplastics zitten in de lucht, het water en het voedsel, en zijn zelfs al in de vroegste stadia van het menselijk lichaam aangetoond.

Breder dan milieu alleen

Plastic raakt meer dan de natuur. Ook de invloed op de gezondheid krijgt steeds meer aandacht. Microplastics komen voor in alledaagse producten. Mensen komen ermee in contact via voedsel, huid en lucht. Wetenschappelijk onderzoek naar gevolgen van deze blootstelling ontwikkelt zich snel.

Voor beleggers betekent dit dat de impact breder is dan biodiversiteit alleen. Plastic raakt meerdere dimensies van risico en maatschappelijke waarde. Dat vraagt om een integrale benadering. Ook de druk vanuit de regelgeving neemt langzaam maar zeker toe. Europa scherpert regels aan voor verpakkingen en microplastics. Wereldwijd werken landen aan een bindend plasticverdrag. Bedrijven krijgen strengere eisen. Toch zijn we er nog lang niet.

Het probleem van onzichtbare bijdrage

Via hun investeringen kunnen beleggers indirect bijdragen aan plasticvervuiling. Omdat de exposure vaak beperkt inzichtelijk is, bestaat het risico dat relevante effecten en risico's onvoldoende kunnen worden gestuurd. Er zijn de afgelopen jaren grote stappen gezet in het meten van de klimaatimpact van beleggingen. CO₂-uitstoot is steeds beter zichtbaar geworden en daarmee kunnen we er beter op sturen.

Voor plastic staat deze ontwikkeling nog in de kinderschoenen. Veel beleggers weten niet welke bedrijven in hun portefeuille de grootste bijdrage leveren aan plasticvervuiling. Ook waar de grootste gezondheidsrisico's liggen is niet inzichtelijk. Daarmee is het lastig om actief aandeelhouderschap te focussen op waar het nodig is. Vragen als 'waar zit de grootste indirecte bijdrage?', 'welke sectoren vragen aandacht?', en 'waar ligt

de meeste potentiële impact via engagement?’ blijven lastig te beantwoorden zonder consistente data. Naarmate steeds meer bekend wordt over de negatieve effecten van plastic op de biodiversiteit en de gezondheid, groeit de vraag vanuit klanten en maatschappelijke organisaties.

Van blinde vlek naar inzicht

Om te kunnen handelen op deze negatieve effecten is inzicht nodig. Daarom is een nieuwe aanpak ontwikkeld om de gefinancierde plastic footprint te meten. Deze maakt inzichtelijk in welke mate beleggingen bijdragen aan plastic-vervuiling en geeft een indicatie van potentiële gezondheidsrisico's. Door juist dit zichtbaar te maken, ontstaat een relevante indicator voor beleggers.

De methode is tweeledig en combineert de effecten op milieu en gezondheid. De rekenmethode vertaalt beschikbare bedrijfsdata naar plasticvervuiling. Waar bedrijven niet over plastic rapporteren, geeft de methode een indicatie op basis van schattingen. Deze worden gedaan aan de hand van sectorgegevens, omzet per land en regionale afvalverwerking. Vervolgens wordt de impact naar rato toegerekend aan de belegger. Dit gebeurt op basis van het financieringsaandeel, gelijk aan attributie bij gefinancierde CO₂-uitsoot. Ten slotte houdt de methode rekening met de mate waarin bedrijven beleid en maatregelen hebben geïmplementeerd om plastic-gebruik te reduceren en circulariteit te bevorderen. Het resultaat is een heldere uitkomst: de gefinancierde plastic-vervuiling, uitgedrukt in tonnen slecht beheerd afval, is daarmee direct vergelijkbaar tussen portefeuilles.

Aanvullend geeft een gezondheidsscore inzicht in potentiële risico's voor mens en milieu, zodat er een breder beeld ontstaat van de totale impact. De methode vertaalt de huidige inzichten naar indicatoren die beleggers kunnen gebruiken om portefeuilles te vergelijken en aandachtspunten te identificeren.

Waarom dit ertoe doet

Zodra impact inzichtelijk wordt, is het mogelijk om prestaties te vergelijken en prioriteiten te stellen. Dat zagen we ook bij klimaat: transparantie leidt tot sturing. Voor plastic begint deze beweging nu. De methode zorgt voor beter zicht op de indirecte bijdrage aan vervuiling en

gezondheidseffecten. Dat maakt het mogelijk om het probleem gericht aan te pakken.

Ook engagement verandert. Gesprekken worden specifiek en datagedreven. Beleggers kunnen bedrijven aanspreken op concrete onderwerpen. Denk aan transparantie en actie op verpakkings-gebruik, afvalbeheer en circulariteit. De combinatie van milieu-impact en gezondheidsrisico geeft een breder beeld. Dat helpt beleggers om beter te prioriteren in engagement. Daarnaast helpt inzicht bij het rapporteren. De vraag naar transparantie groeit snel. Stakeholders willen begrijpen hoe beleggingen bijdragen aan milieu- en maatschappelijke effecten.

Een open aanpak voor de sector

Plasticvervuiling is een systeemprobleem. Het ontstaat in wereldwijde ketens. Geen enkele partij kan dit alleen oplossen. Daarom is openheid een belangrijke volgende stap: de methodiek wordt beschikbaar via het Plastic Footprint Network. Daarmee wordt deze toegankelijk voor iedere belegger die inzicht wil in zijn eigen portefeuille.

Een gedeelde aanpak helpt hopelijk om schaal te bereiken. Beleggers gebruiken dezelfde definities. Bedrijven krijgen vergelijkbare vragen. Doordat de methodologie openlijk beschikbaar zal zijn, kan deze ook steeds verder worden doorontwikkeld doordat nieuwe data en inzichten kunnen worden toegevoegd. De methode blijft in beweging en groeit mee met de praktijk.

Dit is het moment

Plasticimpact staat op een kantelpunt: regelgeving versnelt, wetenschappelijk inzicht groeit, maatschappelijke druk neemt toe. Beleggers spelen hierin een sleutelrol. Zij sturen kapitaalstromen en beïnvloeden bedrijven. Daarmee bepalen zij mede hoe snel verandering plaatsvindt. Maar invloed zonder inzicht blijft beperkt. Pas als de indirecte bijdrage van beleggingen zichtbaar wordt, ontstaat echte sturing.

Deze nieuwe aanpak is een eerste stap om dit mogelijk te maken. Niet als eindpunt, maar als begin. De boodschap is simpel: de bijdrage van beleggingen aan plastic-vervuiling kan inzichtelijk worden. De volgende stap ligt bij de sector zelf. ■

Marjolein Meulensteen

Senior Adviseur Responsible Investing,
a.s.r. vermogensbeheer

Emilia Leijnse

Impact Investing Lead,
a.s.r. vermogensbeheer

IN HET KORT

Plasticvervuiling draagt bij aan biodiversiteitsverlies en brengt potentiële gezondheidsrisico's met zich mee via microplastics.

Beleggers dragen hier indirect aan bij, maar deze impact blijft vaak onzichtbaar.

Een nieuwe methodiek maakt gefinancierde plasticvervuiling en gezondheidsrisico's inzichtelijk op portefeuille-niveau. Dit ondersteunt beter risicobeheer en daarmee gericht engagement.

De methode is beschikbaar via het Plastic Footprint Network en biedt een gezamenlijke standaard voor de sector.